Dan Ninoiu - Povestea lui Maximilien

Motto: „Iubirea? Cu cât îmi cunoşti tu numele,
cu atât nu mai ştiu cum mă cheamă."
(Victor Martin)

Castelul se înălța semeț pe culmea dealului, cale de o oră de la ieşirea din sat. Drumul ce ducea spre el era unul prăfuit, mai ales vara, toamna, când ploile țineau zile la rând, devenea de-a dreptul de nepracticat pentru temerarul ce încerca să-l străbată înfundându-se în glod până la jumătatea gambei, dacă nu era atent şi călca în gropile înşelătoare, ascunse privirilor. Rareori carele aveau curajul să se aventureze pe acest drum. Şi, în fond, mi-au spus sătenii, pentru ce? Întrucât castelul fusese închis de mai bine de câțiva zeci de ani – o viață de om, am gândit atunci – de către o rudă a castelanilor. De unde era ruda aceasta nu puteau să-mi spună, poate din Lorraine ori Burgogne, ce mai conta, pentru că, probabil, îşi luase oricum gândul de la a mai ajunge vreodată prin regiunile acestea ale Bretaniei, uitate de lume. „Şi nu a încercat nimeni să arunce o privire înăuntru?" – i-am întrebat eu atunci, iar ei au făcut ochii mari, de parcă cine ştie ce grozavă necuviință rostisem. „Normal că da" – mi-a răspuns unul cu o mustață groasă şi cu trupul asemenea, pe care mai târziu am aflat că îl chema Gilbert şi că era gata să mă găzduiască în schimbul modicei sume de doi franci pe săptămână. „Destui flăcăi au avut curajul să se urce pe curtină ori pe vreunul din turnuri, poarta nici într-un caz nu poate fi deschisă, este încuiată cu un lacăt cât capul unui vițel de mare, însă cei care au încercat cu frânghii să se cațere pe ziduri, li s-au rupt de au căzut încât abia i-au adunat de pe jos, la alții au ars frânghiile, Necuratul ştie de ce, că nu se puteau aprinde aşa, de la sine…"

Ceilalți dădeau din capete, în semn de aprobare: da, aşa fusese, ba încă şi mai rău, însă Gilbert se ferea să-mi spună, să nu mă înspăimânte prea tare. „Dar asta s-a întâmplat cu multă vreme în urmă, pe când eu eram copil", mai rostise el şi dădu pe gât ceea ce mai rămăsese din romul pe care i-l luasem întru dezlegarea limbii, de la Gregoire, proprietarul şi chelnerul tavernei „Marinarul neînfricat", pare-mi-se, locul unde mai toți sătenii se adunau să-şi împărtăşească bucuriile şi necazurile, dar, mai ales, să comenteze noutățile.

Casa lui Gilbert Sauvigny era una din cele mai arătoase din satul acesta de pescari. El însuşi obişnuia să iasă dimineața, când încă nu se lumina de ziuă, cu barca pe care, îmi mărturisise, şi-o construise singur după modelul celei mai vechi, lăsate moştenire de bătrânul său tată, atunci când acesta îşi simțise oasele prea obosite pentru a mai înfrunta vânturile înghețate ale golfului Saint Malo. Fusese un navigator destoinic, îmi spusese Gilbert, iar barca pe care şi-o construise se ținuse foarte bine, chiar şi în vreme de furtună, atunci când timp de o săptămână a stat pe mare, s-a hrănit cu peşte crud, iar acasă îl crezuseră cu

toții mort, înecat. El însă ajunsese până la cele Şapte Insule, unde se adăpostise între stânci. Şi cum cunoştea marea şi cerul aşa cum Cristophe, pădurarul, îşi cunoştea pădurea cu cele mai întunecoase şi ascunse cărări, cele bătute de vulpi ori de urşi, nu-i fusese greu mai apoi să găsească în verdele uniform al valurilor curenții care îi întoarseră în satul lui, Montellimer-sur-la-Mer, un nume mai lung decât întreaga sa uliță, de la băcănia lui Joseph până la fântâna lui Petain, numită astfel după cel ce o săpase, o zidise şi o sfințise întru folosința comună.

Gilbert obişnuia să ajungă acasă înainte de prânz, pe la orele nouă, cu sacii uzi, însă îmbelşugați, plini de peşte, recolta din acea dimineață şi îi deşerta în hârdăul pe care Jeanette, nevastă-sa, avea grijă să-l pregătească din vreme. Erau acolo tot felul de arătări ale adâncurilor, al căror nume, sub îndrumarea gazdei mele, am ajuns să-l învăț destul de repede: stridie, gambuzie, guvid, porcuşor, cordea, fuser, ori drac-de-mare, pe lângă consacrații barbuni, calcani şi cozi, ori scrumbiile ce în mod obişnuit umpleau bagajul oricărui pescar. Şi nu trebuie să spun că ciorba de peşte, pe care cu destulă emfază ei o botezau bouillabasse, depăşea cu mult ca gust pe cele ce le mâncasem în timpul vieții mele de student, la Paris, prin cârciumi sordide şi ieftine, potrivite buzunarului meu prin care deseori sufla vântul.

Gazda îmi propusese, în cazul în care timpul pe care îl afectam studiilor – motivul ce mă adusese în aşezarea lor – îmi permitea, să facem o plimbare în larg. Îmi dăduse chiar un flanel de-al său, gros ce-i drept, însă destul de murdar şi jerpelit. În niciun caz nu se punea problema îmbrăcării redingotei ce mă slujise cu încredere în ultimii cinci ani şi care mă apărase de frigurile pariziene ori încălzise somnul atunci când în şemineu nu ardea niciun vreasc, aşa că nu am avut de ales. Pornirăm deci într-o dimineață, foarte devreme, noaptea încă mai zăbovea peste aceste locuri şi, mi se părea, nici nu avea de gând să plece prea curând. Odată ajunşi pe plaja scăldată de valurile furioase, aruncate spre uscat de briza ce la acea oră bătea dinspre larg, am observat că nu eram singurii. Şi alții se străduiau, ca şi noi, din răsputeri să împingă barca spre larg, mergând prin apă până la brâu, apoi se urcau şi începeau să vâslească zdravăn spre locurile de ei cunoscute, unde îi aşteptau bancurile de peşti. Sunt convins că nu ştiți cum arată marea la începutul lunii octombrie, iar încercați să vă imaginați decorul, destul de neobişnuit pentru mine, în care mă aflam, cu vântul de noapte, tăios, cu apa ca de gheață, făcându-mă să regret căldura patului la care renunțasem de bună voie. Însă nu mai era chip să dau înapoi şi nu doar pentru că aş fi părut laş în fața celui pe care îl însoțeam.

Călătoria noastră pe mare, lupta împotriva valurilor şi a curenților a durat mai bine de două ceasuri, după aprecierea mea. Încet, începuse să se lumineze.

— Să prindeți un răsărit de soare pe mare, domnule Maximilien, este un mare noroc pentru dumneavoastră – îmi mărturisise Gilbert. Face cât doi ani din viața pe care ați dus-o la oraş.

— În condițiile acestea, nu ştiu cum i-aş putea admira măreția – i-am răspuns.

Replica mea a fost însoțită de un hohot gros, atât din partea lui, cât şi din cea a lui Georges, cel care mergea cu barca alături de a noastră şi care începuse deja să-şi pregătească năvodul.

— Domnu', ascultați-mă şi credeți-mă pe cuvânt, că vremea asta e foarte bună şi marea e calmă în comparație cu cea de câteva mile mai în larg, unde sunt talazuri mai mari decât casa şi am fi aruncați de acolo-acolo ca nişte coji de ou. Iar vântul ăsta ne mângâie, ce mai, e vremea cea mai bună pentru pescuit! – şi-a încheiat Gilbert tirada, însă pe mine nu m-a liniştit prea mult, continuând să stau încordat la fiecare clătinătură ce aducea bordul bărcii noastre aproape de nivelul apei.

Gilbert şi Georges aruncaseră deja năvodul şi trecuseră la cârmă, manevrând cu mare grijă ambarca-țiunile, impunându-le un ritm cât se poate de lent. „Nu trebuie să mergi prea repede, că se sperie", îmi explicaseră ei. De asemenea, un lucru ce m-a mirat foarte a fost perfecta sincronizare a celor două ambarcațiuni, ai fi zis că una dintre ele e copia fidelă a celeilalte, că la trei paşi de tine se află o oglindă uriaşă în care îți urmăreşti propria barcă navigând, ca şi cum ți-ai studia mişcările şi înfățişarea înainte de a pleca la o serată. Comparația era puțin forțată, dar m-a dus cu gândul la acei domni atât de plini de ei, de fioroşi care împânzesc Elizeul şi pe care îi vedeam în permanență promenându-se cu baston, melon, monoclu şi purtându-o cu mândrie, agățată de braț, câte o doamnă foarte înțepată sub umbreluță de soare, decorată, bineînțeles, cu un nas ascuțit şi buzele subțiri, strânse într-o exclamație de superioritate față de cei din jur. „Ei bine", păreau ei a spune, „Elizeul nu e de tine, băiete, uită-te cum arăți, eşti slab, jigărit, ai genunchi la pantaloni şi redingota lucioasă în coate, presupun că locuieşti într-o mansardă friguroasă şi… dar mai bine nu mă gândesc cum poate arăta camera ta, e un dezastru ce-i acolo, nu? Iar în buzunare ai bani doar pentru un corn şi o cană de smântână, nu-i aşa?" Iar eu, studentul la istorie, îi petreceam de departe cu privirea, retrăgându-mă, aveau dreptate să se uite astfel la mine, precum dulăul proprietar al unui os imens priveşte câinele vagabond care îi dă târcoale, amuşind şi stârnind colbul cu coada ce i se bâțâie într-una. (De ce mai multe ori, natura şi educația sunt asemănătoare. Educația îl transformă pe om şi, prin această transformare, creează natura, astfel educația are un scop înalt: acela de a schimba însăşi firea omului supus acțiunii ei, în concordanță cu cele mai avântate idealuri omeneşti. Ceea ce nu se poate spune despre cuplurile ce populau Elizeul în anii de grație ai începutului de secol XX.)

Fireşte, toate acestea au trecut, sunt amintiri, e drept, nu prea plăcute, însă lăsate în urmă. Acum, Henri Maximilian de Crallain este un eminent absolvent al cursurilor de istorie, ajuns în uitatul de lume sătuc Montelimer-sur-la-Mer pentru a-şi completa cunoştințele ce trebuiau puse într-o lucrare de

licență, purtătoare a pretențiosului titlu „Sisteme de fortificații de la golful Saint Malo în secolul XVIII”. Aşa încât, nevoit să fac acest drum la începutul lunii octombrie, când vântul începe să devină rece, înserările grăbite şi nopțile friguroase, cu nostalgie îmi amintesc de recitalurile de poezie, pe care le făceam la umbra protectoare a tufişurilor ce înconjurau casa unde locuia grațioasa domnişoară Heléne de Timbiles şi care, cu vocea-i catifelată se alătura şi ea, bineînțeles în şoaptă, versurilor mele, mai mult îngânându-mă, ce-i drept... Dar furați de vraja acelor nopți de vară, cine le mai dăduse importanță acestor total nesemnificative momente ale unei existențe? Pentru că ceea ce iubim cu mare poftă, cu mare lesnire credem. Nu ştiu dacă prea stimata fiică a domnului de Timbiles era pe aceleaşi latitudini sentimentale cu mine, cert era că îmi răspundea avântatelor mele simțiri cel puțin cu aceeaşi afecțiune, lucru care mă făcea să plutesc undeva, deasupra norilor, la rând cu îngerii. Însă vara a trecut – Doamne, ce frumos a fost! – cu toate dulcile ei amintiri şi treburile m-au somat să fiu prezent acolo unde era nevoie de mine.

Iar studiile mele făcute în zona castelului Montelimer-sur-la-Mer trebuiau să fie aprofundate, după cum severul domn Emilliers îmi recomandase la plecare, spunându-mi şi că nimic nu este mai interesant, mai măreț, mai vrednic de luarea noastră aminte decât Istoria. Se aştepta la foarte mult de la mine şi nu aveam de gând să-l dezamăgesc, motiv pentru care, de cum m-am instalat, m-am şi apucat de treabă. Singurul meu mare of a fost imposibilitatea pătrunderii în castel, toate căile şi metodele pe care le-am încercat eşuând imediat. Pentru că şi imaginația mea este destul de redusă, mai ales în domeniul escaladării unor ziduri destul de înalte – peste opt metri, am eu impresia – însă la fel de adevărat este faptul că nu am dispus de mijloacele necesare, cele atât de uzitate în războaiele clasice ale Evului Mediu ori ale Antichității, mai ales în ramura asalturilor unor cetăți. Nu cred că înăuntrul castelului aş fi găsit neapărat ceea ce-mi trebuia mie mai mult, dar imaginația – şi speranța mea – îmi stârneau o curiozitate care nu-mi dădea pace, şi continuam să mă cred nedreptățit de cele mai importante amănunte ce ar fi dat lucrării mele claritate, iar zonei credibilitate războinică. Aşa se face că blestemam de fiecare dată când aveam prilejul pe cel care fusese atât de deştept şi închisese, sigilase castelul, lăsându-l de zeci de ani buni pradă uitării.

Normal, îmi completasem lucrarea aşa cum crezusem de cuviință, fără a intra în detalii despre castelul ce, situat pe dealul acela, supraveghea şi satul, şi marea, având aşadar o poziție ideală de apărare. Nu plecasem urechea la toate legendele ori basmele care circulau prin sat, că în castel ar putea exista o comoară, una imensă, că doar din cauza aceasta se apăra el cu atâta străşnicie, picior de om nedepunându-se pe nisipul din curtea sa. Şi apoi, comoara asta era, întrucât ei avuseseră privilegiul de a vedea de câteva ori flăcări pe deasupra zidurilor.

„De unde credeți, domnule Maximillien, că ar fi putut arde frânghiile aruncate pe ziduri de către flăcăii satului, de au căzut bieții de ei aşa de rău încat nu le-a mai trebuit o nouă escaladare?" Iar alții povesteau – acest lucru fiind cel mai banal cu putință – că fantomele erau prezente de bună-seamă în castel, ele neratând şansa ce li se oferise. Insa Gilbert îmi spusese deja că pe el castelul îl fascinează. Este convins că omul care ar reuşi să ajungă înăuntru nu ar mai avea cale de întors, fiindcă lui construcția i se pare a fi mult mai interesantă pentru arheologi, întrucât durează din secolul XI sau XII şi bătrânii spuneau, pe când el era copil, că acela care intră este pe loc adoptat de măgăoaia de pe deal, exact cum o mama ce şi-a pierdut copiii adoptă primul orfan, s-ar putea ca zidurile alea să aibă suflet, viață; că ar avea, ca orice ființă nu neapărat omenească, o inimă, despre care nimeni nu ştia unde se găseşte, în ce anume ar consta, oricum în ceva foarte valoros, crede el.

Dar acestea erau numai legendele şi basmele ce circulau prin liniştitul sătuc de pescari Montellimer-sur-la-Mer, şi, repet, nu ar avea niciun rost să le introduc într-o lucrare de istorie serioasă, care avea să fie citită de somitățile Academiei de Istorie din Paris, prea puțin dispuse a-şi pleca privirea şi înțelegerea față de folclorul breton, plin de astfel de asemenea fantezii. Nici măcar intenția; în tot ce ni se întâmplă rău, considerăm mai mult intenția decât efectul; o cărămidă care alunecă de pe acoperiş, toate să ne rănească mai grav, dar ne mâhneşte mai puțin decât o piatră azvârlită cu intenție de o mână răuvoitoare. Lovitura greşeşte câteodată, dar intenția nu-şi greşeşte niciodată ținta, iar mie nici prin gând nu-mi trecea să las o vagă bănuială că aş fi folosit folclorul local, numai în cazul când, pornind de la el, aş fi ajuns la nişte descoperiri interesante.

Acestea ar fi fost coordonatele pe care se învârtea prea umilul dumneavoastră absolvent al Facultății de Istorie şi Arheologie Paris, Henri Maximillien de Crallain, nimeni altul decât însoțitorul a doi viteji pescari, în bărcile lor, undeva în largul golfului Jacqet, micuț nepoțel al bunicului numit St. Malo. Ne depărtasem eu, Gilbert şi Georges, o bună distanță de coastă, care nici măcar nu se mai vedea, deşi se revărsase de ziuă.

— Noi mergem chiar mai departe – îmi spusese Gilbert. Azi însă nu vrem să riscăm, întrucât sunteți cu noi.

Completarea lui nu avu darul de a mă linişti prea mult, marea devenind mai agitată decât la plecare, iar vântul întețindu-se, fiind tot mai rece şi stropindu-mă parcă doar cu ace de gheață. Când, la un moment dat, pala care veni, împreună cu un val uriaş, răsărit de cine ştie unde, mai că ne răsturnă – ne-ar fi răsturnat dacă, spre norocul nostru, bărcile n-ar fi fost atât de apropiate, şi, ciocnindu-se între ele, s-au susținut reciproc.

— Repede, spre țărm, strigă Georges, vine furtuna!

— Aici furtunile încep din senin – îmi strigă şi Gilbert, ca să se poată face auzit, întrucât vacarmul pricinuit de talazurile apelor ce deveniseră negre ca

iadul împiedica orice formă de comunicare civilizată. Ceea ce ați văzut a fost avertismentul, în curând vine şi cel ce l-a trimis. Şi trebuie să ne grăbim, altfel riscăm să devenim hrană pentru peşti.

Şi coborî pânza şi, în deplin sincronism cu Georges, prinse a manevra ambarcațiunea, îndreptând-o spre țărm. Viteza nu era prea mare față de ceea ce am fi dorit noi – cel puțin eu recunosc – să fie, adică ceva care să ne ducă ca gândul (iată la ce ar fi fost bine să trăiesc eu acum într-una din poveştile în care Fiul Împăratului călăreşte Calul Formidabil ce-l duce unde doreşte cu viteza vântului şi a gândului), însă mi se pare că alunecam pe ape mult mai iute decât la venire. Bineînțeles, marea cea agitată ce părea răscolită până în adâncuri şi care te arunca de pe creasta unui val în hăul dintre două talazuri, ca pe urmă să te ridice din nou pe creastă, îți crea impresia că te ține pe loc sau te împinge prea iute, iscându-se un du-te-vino continuu, la care stomacul meu, prea puțin obişnuit cu astfel de evenimente, a cedat, toată mâncarea ce se mai afla în acel moment pe acolo venindu-mi în gură, lăsându-mi acel gust amar al sucului gastric şi apoi răspândindu-se peste tot în jur.

— Asta este – comenta filosofic Gilbert de la cârmă – s-ar putea spune că ați primit botezul mării.

Ne apropiasem de țărm, mai aveam vreo două sute de metri, când furtuna ne prinse din urmă, cu valurile ei înalte şi cu vântul ce ne şuiera sălbatic pe lângă corp, pe lângă urechi.

— Acolo, în față! – strig, arătându-i lui Gilbert, printre stâncile înalte de mai bine de douăzeci de metri, un fel de intrând într-o grotă.

Era o peşteră unde, cu siguranță micuța noastră navă ar fi avut loc, ai fi zis că fusese construit special pentru aşa ceva. Iar acolo, pe lângă faptul că ne-am fi putut adăposti de furtuna ce abia se dezlănțuise, dar am fi avut şi timp să ne odihnim, mai ales eu după formidabilele peripeții pe care le petrecusem. „La Paris nu s-ar fi întâmplat niciodată aşa ceva…" - ar fi comentat prietenii dacă mi-ar fi auzit aventurile, însă n-are a face, ei nu şi-ar fi închipuit niciodată că poate exista şi altceva dincolo de grădinile de la Versailles, ori n-ar fi reuşit niciodată să deosebească un cal de mare de un biban. Aşa cum n-aş fi deosebit nici eu cu puțin înainte de sosirea aici.

Intenția mea a fost percepută de Gilbert, care striga ceva înspre Georges. Vântul ce îşi intensificase tăria făcu în aşa fel încât nu am auzit ce anume i-a zis, însă era uşor de înțeles că era vorba de adăpostul pe care îl descoperisem mai înainte, căci manevrele celei de-a doua ambarcații se ghidară înspre acel loc. cu greutate, cu mari eforturi, am reuşit să ținem drumul pe apele învolburate cât mai înspre grotă, fiindu-ne limpede că orice greşeală ar însemna zdrobirea de stâncile scăldate în spumele înfuriate ale mării. Şi am reuşit să ne strecurăm cu o viteză formidabilă printre coloanele stâncoase ce parcă străjuiau intrarea, ajungând sub o boltă de granit, în timp ce afară Georges se lupta din greu cu

hidoasele şi flămândele valuri.

La un moment dat, un trosnet înfiorător acoperi întregul vacarm. M-am uitat atunci înspre Gilbert, cu ochii măriți de groază şi din privirea lui am înțeles: neputând să facă față, de unul singur, formidabilei dezlănțuiri a stihiilor, Georges ratase, nava îi fusese izbită e zidul de piatră şi el, probabil, nu mai avea nici o şansă în bătălia sa cu apele. A oftat adânc, din suflet „aşa-i viața asta", îmi spuse:

— O târfă, ea alege întotdeauna pe unul cu care să meargă mai departe atunci când drumurile ei se intersectează cu ale Morții. Iar astăzi a renunțat la Georges şi ne-a ales pe noi… Mă întreb ce s-a întâmplat cu ceilalți pescari ce au ieşit, ca şi noi, în larg, pe unde or fi.

— Gilbert, îl întreb, ai mai trecut pe aici?

— Nu, habar nu aveam că există grota aceasta, parcă ar fi un port făcut special să adăpostească bărcile în caz de furtună… iar după cum este lucrată stânca, nu este vorba doar de apa mării să fi făcut asta…

— Vrei să spui că locul unde ne aflăm a fost creat de o mână omenească? – îl întreb, rotindu-mi privirea.

Într-adevăr, grota, pe măsură ce înaintam, se mărise, ba chiar ajunsesem într-o încăpere ce aducea mai degrabă a mic port, cu tavanul tot mai înalt, aproape cincisprezece metri, ba chiar şi un promontoriu, care se pare că ar reprezenta şi un cheu. De sus, din tavan, se zărea, ca venind dintr-o altă lume, o lumină. Inutil să spun că apele erau liniştite, tangajul fiind acum normal, aproape simbolic aş fi spus dacă aş fi fost un veritabil lup de mare, hârşâit de câte furtuni trecusem şi biruisem. Ce să mai, o adevărată oază de linişte, parcă gândită special de Creator, oricum, de Creatorul său.

Gilbert a apropiat nava de locul ce aducea a cheu şi îmi arătă cei doi stâlpi metalici destinați probabil ancorării de mal a navelor.

— Cred că asta a fost îndeajuns de semnificativă… da, e vorba de mâna omului, se pare că străbunicii noştri ştiau unde să se adăpostească pe vreme rea. Mă întreb doar din ce cauză acum nu se mai ştie nimic despre asta…

— Am impresia, i-am spus, că totul este foarte vechi. Stilul îmi aminteşte de secolul XVIII sau XVI. Cel puțin cinci sute de ani vechime… ori mai mult.

— Credeți, domnule Maximillien? – mă întrebă el.

— Cred, dar nu sunt sigur – i-am răspuns. Aş vrea să urcăm pe cheu ca să verific. Ce lovitură ar fi pentru lucrarea mea de diplomă!

Barca noastră se apropiase suficient de cei doi stâlpi, la un moment dat chiar se ciocni de stânca pe care aceştia doi erau amplasați. Iute şi agil ca o pisică, Gilbert sări pe cheu, cu o frânghie în mână, se dezechilibră puțin la aterizare.

— Vedeți că este cam alunecos pe aici – bombăni el, şi o legă apoi, fixând nava. Gata!

L-am urmat, însă cu o mult mai mare prudență. Avusese dreptate, într-adevăr, mâlul, algele, muşchii strânşi de-a lungul anilor pe aceste stânci i-au transformat suprafața într-una alunecoasă, locul unde oricând ai posibilitatea să îți frângi gâtul ori să te pomeneşti în apă.

Zona se prezenta cu un aer ciudat, necunoscut mie, totul mi se părea dintr-o altă lume, una ireală. Era, în fapt, întâlnirea a două secole aici. Întâlnirea a două segmente de istorie depărtate în timp unul de altul. Mi-am dat seama că nu o mai vizitase nimeni de foarte mult timp, mi-e teamă să spun o cifră în ani, deşi asta era evident. Cel mai mult mă intriga geana aceea de lumină care venea de sus, aşa cum am ajuns repede acolo unde aceasta cădea, lângă peretele de stâncă ce delimita clopotul de linişte dinlăuntrul întregului masiv.

— Ia uitați-vă aici! - mă făcu atent Gilbert la pironii ce erau zidiți în stânci, închipuind o scară ce ducea în sus, spre Lumină.

— Ce să facem acum? îl întreb. Urcăm?.

El dă din umeri, ceva la genul că nu are încotro şi că oricum ar fi urcat.

— Poate ieşim undeva de unde putem ajunge acasă şi venim după ce se potoleşte vremea să scoatem barca – spune mai mult pentru el, şi începe să se cațere.

Îl urmez. Pironii erau solid înfipți şi zidiți în stâncă. Ei formau o scară în spirală ce urca, printr-un fel de puț cu diametrul de cel mult un metru şi jumătate, spre locul situat deasupra noastră şi care însemna ieşirea din mijlocul unei aventuri în care am văzut Moartea trecând prin fața mea de mai multe ori.

Oricum eu admiram întreaga țesătură, imi parea că este o pânză de păianjen, îmi spuneam, o replica a plasei ce te ducea sus. Deasupra mea, Gilbert, părând a face față destul de bine ascensiunii, deşi era mult mai în vârstă decât mine şi în mod normal ar fi trebuit să se oprească pentru a mai răsufla.

— Eu toată viața mi-am petrecut-o printre greutăți de tot felul, îmi spuse atunci când l-am întrebat, mirat, despre capacitatea sa fizică, şi apoi nu sunt destul de bătrân ca să nu am forță în mine şi să nu pot ieşi la pescuit. La noi, bătrânețea începe atunci când nu te mai țin mâinile şi picioarele atunci când ieşi în larg.

Auzindu-i prima dată vârsta, cincizeci şi doi de ani, în ziua când m-a luat la el în gazdă, am crezut că glumeşte, întrucât, după umila mea părere dânsul arăta aşa cum ar trebui să arate un om la patruzeci de ani, plus doi-trei, dar nu mai mult. Ori ridurile care în mod normal apăreau pe fața cuiva trecut de cincizeci de ani nu le descoperisem pe chipul lui, ba mai mult, avea mai multă putere decât un tânăr la douăzeci şi cinci, motiv pentru care începusem să-l admir puțin. Şi dacă spun că cel din urmă copil al său avea ingrata vârstă de cinci anişori bătuți pe muchie, vă puteți închipui că buna mea gazdă nu-şi pierduse nimic din vigoarea tinereții.

— Un frate al meu, care nu stă cu mine în sat, stă la vreo zece mile

depărtare de aici, îmi mărturisise Gilbert, este cu aproape douăzeci de ani mai mic decât mine… Are treizeci şi trei, iar atunci când s-a născut el, tata împlinise cincizeci de ani. De fapt, pe la noi se obişnuieşte să ai copii la o vârstă cât mai mare; se spune că se nasc mai deştepți când îi faci mai spre bătrânețe. Şi eu mi-aş dori tare mult ca Patrick să ajungă aşa, ca dumneavoastră…, nu ştiu, aş face rost de bani, bănuiesc că trebuie mulți bani pentru aşa învățătură, dar nu contează, eu vreau să mi-l văd om, ori cel puțin să ştiu că e pe cale să ajungă aşa cum îmi doresc.

Un strigăt de surpriză şi de durere totodată aud deasupra mea. Ridic privirea şi îl văd pe Gilbert clătinându-se, ținându-se cu greutate de piroane, cu cămaşa însânge-rată; un capăt al unui pumnal i se strecura printre coaste, vârful acestuia ieşindu-i în spate. Am priceput că acest urcuş ascundea primejdioase capcane pe care pescarul le trezise din amorțire după atâția ani, şi că de undeva, dintre stâncile hâde şi întunecate ca noaptea se ascundea rânjind Neființa, cu unghii ascuțite de lănci şi pumnale medievale.

— E Castelul, e Castelul – murmura Gilbert, printre valurile de sânge ce-i umpluseră gura şi apoi strânsoarea îi cedă şi se prăbuşi în adâncurile grotei, după ce corpul i se mai ciocnise, în cădere, de pereții puțului pe care-l escaladam.

Nu puteam da înapoi, auzeam şuieratul vijeliei, pielea mi se zbârcise toată de o lesne de înțeles frică, rămăsesem singur şi îmi era groază. Continuai să urc, luându-mi acum infinite precauțiuni, pipăind fiecare porțiune a stâncii, fiecare piron, ocolindu-i pe cei care mi se păreau a se mişca puțin. Şi după îndelungate chinuri şi transpirații ce m-au trecut, reuşesc, în fine, să ajung la suprafață. Locul prin care am ieşit, din nou, deasupra pământului era, aşa cum mă gândeam, o fântână. E drept, acum, spre marele meu noroc, era secată, lucru de care am profitat.

Privesc în meu şi constat că Gilbert avusese dreptate. Eram acolo unde jinduisem să fiu de mai mult timp, unde, demult, flăcăii satului se întreceau să pătrundă şi erau respinşi. Eram în curtea castelului pe care adesea îl admirasem din afară; l-am recunoscut după cele două turle, după cum erau ferestrele, după culoarea zidurilor, aproape fiecare amănunt îl cunoşteam, era aşa cum îmi închipuisem eu că ar fi. Şi nu pot să spun că nu mi-a venit imediat ideea de a-l studia, de a aduna cât mai multe date despre el, să îl colind şi să aflu date despre cei ce l-au locuit.

Iar dacă totul era aşa cum îmi imaginasem, principala intrare în înăuntrul său ar fi prin partea nordică, spre sat. Mă orientez după cele două turnuri şi, într-adevăr, uşa pe unde propriu-zis se intră în castel, din curtea sa interioară, se afla acolo unde îmi închipuisem că este. Intru înăuntru, cu paşi temători, de parcă aş intra într-o catedrală, până într-atât măreția şi singurătatea acestuia îmi impune această comportare.

„Îți vine să crezi, Henri Maximiliien, unde te afli?!” – îmi spun, cuprins de emoție, atunci când pătrund în imensa sufragerie pe a cărei pereți tronau, în rame aurite, tablourile reprezentând pe stăpânitorii acestui castel, o mulțime de generații descendenți ai primului conte de Montellimer-sur-la-Mer, personaj pierdut în legendă şi în timp. Căci, dacă privesc cu atenție, primul conte a fost contemporan cu Charles I. Urmează apoi numeroşi alți conți de Montel-limer-sur-la-Mer, Alphonse, Germain, Guix, Ludovici erau vreo patru, ca şi Charles, până în anul 1830, în luna iulie când – din cauza răscoalei, presupun eu – ultimul conte, Olivier Renard l-a părăsit, luând drumul spre Morlaix, Saint-Brienc, Reunes şi apoi pe cel al exilului, acea perioadă fiind una din cele mai nefaste ale tradiționalei nobilimi franceze.

După ce am admirat zeci de minute minunatele tablouri înfățişând, iată, într-o încăpere, o întreagă istorie a acelor locuri, indisolubil legate de istoria conților Montellimer-sur-la-Mer, am început să privesc cercetător şi sufrageria. Ferestre mari, draperii grele, prăfuite de trecerea peste ele a cel puțin şaptezeci de ani, mobila specifică perioadei napoleoniene – oare ultimul conte să fi fost un admirator al lui Bonaparte? – o masă lungă cu douăzeci de scaune în jurul ei, iar în mijlocul acesteia o carte, legată în piele. Şterg praful destul de gros de pe ea şi o deschid.

În acel moment am crezut că înnebunesc de fericire, vă rog să mă credeți! Pentru că niciodată nu mi-am închipuit că pot avea un asemenea deziderat în viață, cel puțin eu, fostul student sărac, pârlit, cu visuri fantasmagorice de mărire. Pentru că aproape întreaga carte, în afara ultimelor douăzeci-treizeci de pagini era scrisă de mână, cu aceeaşi caligrafie. Un incunabul ce cuprindea poveştile, faptele de arme şi administrative, toate evenimentele din viețile foştilor conți ce şi-au petrecut viața în acest castel, a căror activitate a fost inseparabil legată de această zonă, de aceste împrejurimi. Începând cu primul conte, cel care a construit edificiul în care mă aflu eu acum, François Villiers de Montellimer-sur-la-Mer, continuând cu cei din timpul războiului de o sută de ani, cu evenimentele Jacqueriei, apoi războiul de treizeci de ani, luptele cu spaniolii din secolul al XVII-lea, Revoluția de la 1789, Directoratul, Consulatul şi Imperiul, toate evenimentele principale ale istoriei Franței, văzute de cei care puteau să-şi dea o părere autorizată asupra epocii lor.

Afară trecusem bine în orele amiezii, vântul şi furtuna se mai potoliseră, iar eu ardeam de nerăbdare să ajung în camera mea, să mă încui într-însa şi să studiez întreaga carte ce o țineam acum la piept ca pe cel mai neprețuit odor. Ajung în curtea interioară a castelului şi caut în zadarnic o ieşire din incinta acestuia. În zadar! Totul era închis. Poate zidurile, îmi zic eu atunci şi mai ocolesc o dată întreaga curte interioară. Tot degeaba, totul era înalt, prea înalt pentru mine, şi nici o scară nu se vedea înăuntrul acestui edificiu. Pe cât de greu era de intrat, se pare că era mult mai greu de ieşit.

Îmi vine brusc ideea frânghiei aruncate peste unul din turnulețe şi apoi escaladatul zidului. Îmi fac repede rost de o frânghie de la una din draperiile sufrageriei, desăvârşesc nodul de la capăt, în stilul vestului american, un lasso care, spre norocul meu, se prinde de o ieşitură a zidului şi rămâne fixat. Mă având în escaladare, însă după vreo trei metri frânghia începe să ardă şi mă prăbuşesc.

Simt că înnebunesc treptat, cum mi se urcă sângele în obraji şi-mi vine în minte modul în care intrasem. Mă blestem în gând pe cât de uituc şi stupid pot fi şi îmi zic că, deşi nu mă pricep la navigație, trebuie să risc pentru a nu rămâne aici peste noapte… poate chiar mai mult. Ridic incunabulul de pe jos, cea mai de preț comoară pentru mine.

„Haide, Maximillien, trebuie să împingi, trebuie să reuşeşti!" – mă încurajez şi mă îndrept spre fântână, unde, când să pun hotărât piciorul pe primul piron, mă opresc ca muşcat de şarpe, uluit, nevenindu-mi a crede.

Clipocitul destul de apropiat al apei îmi dădea de veste că fântâna nu mai era secată.

Disperat, mă trântesc lângă ghizdul acesteia, cu brațele moi, fără niciun fel de vlagă în ele, lăsând cartea să-mi cadă din mână. Totul se sfârşise.

Îmi arunc privirile spre volumul ce se deschisese acolo unde Olivier Renard, ultimul conte şi stăpân al castelului, îşi încheia povestea. Şi unde, pe pagina alăturată, aceeaşi mână adăugase, cu aceleaşi caractere, titlul de început al noului capitol:

POVESTEA LUI MAXIMILLIEN.

Luminile castelului se aprinseseră şi un valet ce se recomandă Jean mă invită pe mine, stăpânul lui, la masă.